

COMUNICACIÓ

Jordi Galí: *De la Renaixença a la Generalitat: un exemple recent del pas d'una societat prepolítica a una societat política*

Quan parlem d'«origen» d'alguna cosa, pensem en general en un procés, llunyà en el temps, que va produir uns efectes que segueixen perdurant en el moment present.

D'altra banda, acostumem a pensar concretament els orígens de la política a través d'alguna mena o altra de marc conceptual fonamentat essencialment en el pensament d'algunes personalitats destacades. Així doncs, parlem de Plató i d'Aristòtil, de sant Tomàs, de Maquiavel, de Hobbes o de Locke, etc. I això és evidentment indispensable perquè per parlar d'alguna cosa hem de tenir mínimament clar, primerament, un marc conceptual adequat.

Però em penso que quan parlem d'orígens de la política hauríem de pensar també en dues altres direccions: d'una banda en el passat immediat (i àdhuc en el present, encara que pensar el present és molt difícil i arriscat) i de l'altra en la consciència política que podríem dir difosa en una determinada societat.

L'exemple de Catalunya durant els segles XIX i XX em sembla que és ben patent. Una societat apolítica o prepolítica (insisteixo en la necessitat de precisar els conceptes i la terminologia) esdevé una societat política.

Vaig fer fa uns anys una aportació involuntària en aquest sentit: la meva tesi era que una societat que pren consciència d'ella mateixa (i aquesta és la primera fase) i que crea una sèrie d'institucions que responen a aquesta consciència adquirida o readquirida (i aquesta és la segona fase), va a parar necessàriament a la recerca i creació d'unes institucions polítiques pròpies (i aquesta és la tercera fase). Avui, i en el marc d'aquest col·loqui, posaria entre parèntesis el mot «necessàriament» i em limitaria a afirmar i defensar que de fet això és el que ha passat a Catalunya des de l'Aribau, per dir un nom simbòlic, fins al moment actual. I que aquest fet, esdevingut pràcticament davant dels nostres ulls i que podem estudiar bé, és digne de consideració des del punt de vista de la teoria política.

És a dir, crec que és defensable que es pot estudiar *teòricament* l'origen de la política en la Catalunya dels segles XIX i XX.

De fet, el que plantejo en aquesta comunicació és l'aplicació d'un mètode *d'estudi històric sobre l'engraellat d'un sistema conceptual de teoria política* i això aplicat no pas exclusivament a la història recent de Catalunya, sinó a totes les comunitats en les quals és possible observar clarament una eclosió política, i per tant, estudiar-ne l'«origen». Penso, d'una manera immediata, en Irlanda o Israel, casos en els quals l'eclosió política podríem dir que ha arribat a un «màxim». Però podríem parlar de molts altres casos, el del Quebec, el d'Eslovènia, el dels Països Bàltics o el de Palestina per citar només alguns exemples on aquesta eclosió política té unes altres característiques, però indubtablement és.

La tesi subjacent seria simplement afirmar que l'estudi històric comparatiu d'aquestes eclosions o semieclosions polítiques i l'establiment d'uns conceptes i d'una terminologia clara aplicable a tots ells, ajudaria la ciència política a defugir dos perills: d'una banda la utilització excessivament acrítica de les categories polítiques que podríem anomenar «clàssiques». I de l'altra les especulacions teòriques, en general reduccionistes, que ens condueixen a uns simplismes astoradors: que la política és una forma com qualsevol altra de poder, o que depèn exclusivament de l'economia, o de la lluita de classes, o d'un progrés ineluctable que ningú és capaç de definir, o de la globalització, o de qualsevol altra cosa. Qualsevol estudi històric una mica seriós s'encarrega de desmentir aquestes generalitzacions ideològiques, però un estudi històric-polític seriós només és pensable i pot ésser útil a la ciència política si és realitzat sobre una base conceptual sòlida de filosofia política.